

Ud af boblen

Sociale medier kan være et værktøj til både samtale og forandring. Men de er udfordret af grove debatformer og af de styrende algoritmer. Sådan lød det på Timbuktu Fondens minikonference om aktivisme og ytringsfrihed.

Af Mai Rasmussen

Sociale medier som værktøj for samtale og forandring var i centrum, da Timbuktu Fonden satte fokus på aktivisme, ytringsfrihed og samtale med minikonferencen *Communicating Worlds 2*, der blev holdt i København i maj 2017. Og de inviterede debattører afslørede helt forskellige formål med at være til stede på sociale medier.

Den sudanesisk fødte karikaturtegner Khalid Albaih lagde – måske overraskende – ud med at sætte streg under, at han ikke optræder på for eksempel Twitter og Instagram for at deltage i den ene eller den anden debat. Tværtimod:

"Jeg forsøger at undgå det. Mit mål er at få andre folk til at tale sammen," sagde han.

Danske Natasha Al-Hariri, der er jurist og debattør, har det så godt som modsat: "Ja, jeg vil skabe forandring i holdninger. Jeg arbejder for at skabe en *counter narrative* (en såkaldt modfortælling eller alternativ til det almindelige og ofte stereotype indtryk, red.) til *den muslimske kvinde*, som hun oftest omtales og vises som passiv og undertrykt. Jeg er der absolut ikke for sjov. Jeg ser det som min pligt at bruge sociale medier i et forsøg på at ændre folks holdninger."

Den tredje inviterede debattør var Sara Grøn, som er online editor hos Mellempfolkeligt Samvirke. Organisationen har de senere år arbejdet med at gøre deres budskaber på sociale medier korte for at lægge op til dialog frem for at kommunikere envejs.

"Vi har ret god erfaring med være meget åbne i forhold til ord og regler. Vi har for eksempel haft en fin debat om racisme, hvor vi helt bevidst ikke udelukkede ordet 'neger'. Selve ordet var en del af debatten, og det var vigtigt for os at være åbne," fortalte hun.

Racistiske udsagn og hadtale er dog et emne, som alle tre er opmærksomme på at reagere imod.

"Så snart racisme bringes på tale, får vi mange reaktioner, og de er som ofte hadefulde. I de tilfælde er vi meget aktive som moderatorer, vi bidrager med fakta, og somme tider sletter vi kommentarer," sagde Sara Grøn fra Mellempfolkeligt Samvirke.

Natasha Al-Hariri bekymrer sig for effekten af en ofte hård og ligefrem hadefuld debatform.

"Den kan få hele ideen om demokratisk dialog til at falde sammen. Når vi er grove, slår vi den offentlige debat ihjel," sagde Natasha Al-Hariri, der selv jævnlige modtager trusler på grund af hendes ytringer.

En anden forhindring for levende samtale og udfordring af stereotyper er den måde, algoritmerne i de sociale mediers maskinrum styrer, hvad hver enkelt person automatisk får at se. Kort fortalt sorterer systemerne opslag, så man fortrinsvis får mere af det samme.

"Det var bedre tidligere. Nu er algoritmerne hårde for debatten. De fleste af mine tegninger er spørgsmål, fordi jeg vil invitere til diskussion – men det bliver kedeligt, hvis de hver gang når frem til de samme mennesker. Vi vil vel alle sammen gerne netop ud af boblen, som vi ellers befinder os i," sagde Khalid Albaih.

Natasha Al-Hariri konstaterede med et grin, at "revolutionen kommer ikke til at ske i en Facebook-gruppe," men sociale mediers begrænsninger til trods var alle tre enige om, at de naturligvis har plads i deres arbejde.

"For at skabe forandring, må vi tage alle de redskaber i brug, som vi kan få fat i. Og i Mellemøsten kan man altså ikke stille sig op på en kasse og råbe om det, man mener. Man vil komme i fængsel på få minutter," sagde Khalid Albaih.